

Obama s opačným znaménkem

14.11.2016

Roman Joch

Politický outsider, který se prezentuje jako tribun lidu, kandiduje na prezidenta USA. Všechny politické, ekonomické, akademické elity jsou proti němu. Volby však vyhraje. Andrew Jackson, drsný generál z tehdejšího západu, v roce 1828. Zhrozili se plantážníci z Jihu i měšťané ze Severu; a nastala éra jacksonovské demokracie, vlády politicky si rovných bílých mužů, jež trvala až do roku 1860, zvolení Lincolna, války Severu proti Jihu a ustavení lincolnovské republiky, která trvala až do roku 1932, zvolení F. D. Roosevelta a jeho Nového úřadu...

Trump je prvním politickým outsiderem od Jacksona, kterému se to povedlo. Ať už máte na jeho osobu a postoje názor jakýkoli (já bych nevolil Hillary ani jeho), musíte uznat, že je to obdivuhodný výkon. Uspěl vzdor vší pravděpodobnosti. Velkou zásluhu na tom má jeho volební manažerka Kellyanne Conwayová.

A ať už jeho prezidentství bude úspěšné, nebo katastrofální, jeho zvolení v jedné věci posloužilo psychickému zdraví liberální demokracie: vyvrátilo tu konspirační lež, že nám vládnou skryté bohaté a mocné tajemné elity, které tahají za provázky a určují, kdo bude zvolen. Naopak, volba Trumpa ukázala, že lid v liberální demokracii, alespoň té americké, pokud chce, může zvolit prezidentem outsidera, který navíc na kampaň vynaložil méně peněz než jeho establishmentem podporovaná a financovaná soupeřka.

Voliči měli dost Bushů a Clintonů

Proč Trump uspěl? Pro jeho stoupence bylo jeho největší devízou to, že je autentický: říká, co si myslí. Proto mu odpustili i vulgaritu; byla pro ně důkazem, že jeho slova vyjadřují jeho myšlenky. Je jiný než ostatní politici. Clintonová působila jako robot naprogramovaný odříkávat to, co jí připravily týmy poradců. Neautentická, umělá.

Od voleb 1980 do voleb 2012, tedy dvaatřicet let, jeden ze tří nejvyšších vládních úřadů prezident, viceprezident, ministr zahraničí – vždy zastával nějaký Bush nebo Clinton(ová). Američané už toho měli dost. Rok 2016 a volba Trumpa znamená: dost bylo Bushů, dost bylo Clintonů.

Málokdo si uvědomuje, že Donald Trump 2016 je zrcadlovým obrazem Baracka Obamy 2008, jen s opačným znaménkem. V roce 2008 Američané chtěli naději a změnu, proto prezidentem zvolili mladého nezkušeného politika Baracka Obamu. V roce 2016 Američané opět chtějí naději a změnu, proto prezidentem zvolili starého nezkušeného nepolitika Donalda Trumpa. Jak byl kdysi svými názory radikálním kandidátem (byť s uhlazenou rétorikou) Barack Obama, tak je letos svými názory radikální (byť s neuhlazenou rétorikou) Donald Trump.

Obama byl důsledkem politiky George W. Bushe; Trump je důsledkem politiky Baracka Obamy. Nebýt Bushe, někdo jako Obama by zřejmě zvolen nebyl. Nebýt Obamy, někdo jako Trump by nejspíš taky zvolen nebyl. Jak Bush „umožnil“ Obamu, tak Obama „umožnil“ Trumpa.

Obama byl neúspěšný prezident, jak v politice zahraniční, tak i domácí. Jen jeho kritika byla relativně mírná, z pochopitelných důvodů; je to první černošský prezident USA. Kdyby byl prezidentem běloch s naprosto identickou politikou jako Obama, jeho kritika by byla mnohem ostřejší a drsnější. A taková bude kritika Trumpa – bez zábran.

Mnozí lidé v roce 2008, jeho stoupenci, vkládali do Obamy neadekvátní naděje. Musejí být nyní zklamaní. Mnozí Trumpovi stoupenci nyní vkládají neadekvátní naděje do něj a stejně tak budou nakonec zklamaní i oni.

Pod drobnohledem Kongresu

Dědictvím Obamy je zdecimovaná Demokratická strana – nejen že prohrála prezidentské volby, ale i volby do obou komor Kongresu a guvernérů většiny států – a taky, společně s vítězstvím Trumpa, rozdělená Republikánská strana.

Trump není typický republikán přemýšlející „republikánsky“ (jakým je například jeho viceprezident Mike Pence). Pokud bude jako prezident spolupracovat s republikánským vedením Kongresu, mohou toho prosadit mnoho a navodit dalekosáhlé změny. Dostane-li se však s ním do konfliktu, bude čelit opozici v Kongresu o to větší, že proti němu budou nejen všichni demokraté, ale i mnozí republikáni.

Trump tak bude pod větším drobnohledem Kongresu než kterýkoli prezident za posledních několik dekád. Paradoxně tak on, tato césaristická postava, může přispět k obnovení rovnováhy mezi Kongresem a prezidentem a omezení současné tzv. imperiální role prezidentského úřadu.

Prvním testem jeho ochoty spolupracovat s republikány v Kongresu bude jeho nominace soudce Nejvyššího soudu. Nominuje konzervativce se striktní interpretací ústavy, jak slíbil, anebo naopak soudce levicového s volnou interpretací ústavy, jakým je například jeho sestra? To bude test spolupráce Trumpa s republikánským Kongresem. A pak přijdou další.

Vyšlo v LN 10.11.2016